

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **B. V.**, zast. Mgr. Petrou Civínovou, advokátkou, se sídlem Čáslav, Nám. J. Žižky z Trocnova 79, proti žalovanému: **Městský úřad Čáslav**, se sídlem Čáslav, Nám. J. Žižky z Trocnova 1, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2007, č. j. 44 Ca 62/2004 - 87,

t a k t o :

- I.** Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2007, č. j. 44 Ca 62/2004 - 87, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II.** Zástupkyni žalobce Mgr. Petře Civínové, advokátce, **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 4800 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Praze usnesením ze dne 30. 3. 2007, č. j. 44 Ca 62/2004 - 87, zamítl žádost žalobce o osvobození od druhé poloviny soudního poplatku z kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 4. 3. 2005, č. j. 44 Ca 62/2004 - 36. V odůvodnění soud uvedl, že z potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, které žalobce dne 11. 12. 2006 soudu předložil, a ze sdělení žalovaného soud zjistil, že dne 18. 11. 2006 zemřela matka žalobce. Žalobce je od 23. 11. 2006 hlášen na úřadu práce, dosud však dávky nepobírá. V měsíci listopadu 2006 byl žalobci vyplacen příspěvek péče o osobu blízkou ve výši 3240 Kč, který mu byl dne 19. 11. 2006 odejmut z důvodu úmrtí matky. Žalobci byla v listopadu 2006 vyplacena jednorázová dávka sociální péče ve výši 2000 Kč, v prosinci 2006 pak jednorázová dávka ve výši 4800 Kč. V lednu 2007 žalobce požádal o příspěvek na živobytí a o doplatek na bydlení podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi. Žalobce je v k. ú. Č. vlastníkem ½ rodinného domu č. p. 224 na

parcele č. 706, stavební parcely č. 706 a parcely č. 92/2. Žalobce je výlučným vlastníkem stavební parcely č. 88/1, p. č. 2540 a pozemku PK č. 372 v k. ú. Č. a dále parcely p. č. 2254 v k. ú. P. Krajský soud konstatoval, že celkové poměry žalobce ve vztahu k výši poplatku (3000 Kč) odůvodňují osvobození žalobce od soudních poplatků pouze z jedné poloviny. S ohledem na popsané majetkové poměry žalobce nelze dospět k závěru, že je zcela nemajetný a nemá dostatečné prostředky ve smyslu § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), proto soud žádost žalobce o osvobození od druhé poloviny soudního poplatku z kasační stížnosti zamítl.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost a požádal o ustanovení bezplatného advokáta, který vyhotoví odůvodnění kasační stížnosti.

Dne 2. 5. 2007 byl spis krajského soudu předložen Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti s tím, že stěžovatel není zastoupen advokátem.

Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 17. 5. 2007, č. j. 4 As 25/2007 - 92, ustanovil zástupkyní stěžovatele Mgr. Petru Cívínovou, advokátku, kterou současně vyzval k doplnění kasační stížnosti ve lhůtě jednoho měsíce od doručení uvedeného usnesení. Usnesením ze dne 22. 6. 2007, č. j. 4 As 25/2007 - 98, Nejvyšší správní soud na žádost zástupkyně stěžovatele prodloužil lhůtu k doplnění kasační stížnosti do 21. 7. 2007.

Podáním ze dne 16. 7. 2007 stěžovatel prostřednictvím své zástupkyně doplnil kasační stížnost a namítal nezákonnost napadeného usnesení z důvodu nesprávného právního posouzení věci krajským soudem. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků v celém rozsahu. Úmrtí matky pro stěžovatele znamenalo nejen citovou újmu, ale též ztrátu jediného zdroje příjmu - dávky péče o osobu blízkou. Dávky vyjmenované v napadeném usnesení umožnily stěžovateli uhradit pouze nejnutnější potřeby. Stěžovatel podotkl, že v domě č. p. 224 v Č. bydlí, čímž zabezpečuje jednu ze základních lidských potřeb. Pozemky uvedené v napadeném usnesení jsou zemědělské, stěžovatel z nich nemá žádný výnos, protože se nenašel žádný zájemce o jejich pronájem, ani zájemce o jejich odkoupení. Stěžovatel zdůraznil, že podmínkou pro osvobození od soudních poplatků není naprostá nemajetnost, ale doložení toho, že účastník nemá dostatečné prostředky. Stěžovateli neplyne žádný zisk z vlastněných nemovitostí a je odkázán na sociální dávky, tedy nemá dostatečné prostředky ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. Stěžovatel navrhl, aby bylo napadené usnesení zrušeno a věc vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přípustnou, neboť zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost nelze považovat za podmínku řízení v případě, kdy jsou předmětem posuzování kasačního soudu důvody pro osvobození od soudních poplatků. K tomu Nejvyšší správní soud odkazuje na svou judikaturu, v níž k analogické situaci uvádí, že *v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobců není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.)* [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 486/2005, www.nssoud.cz].

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v doplnění kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Z obsahu doplnění kasační stížnosti plyne, že důvod podání kasační stížnosti stěžovatel spatřuje v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle § 36 odst. 3 první věta s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků.

Základní kasační námitka směřuje proti nesprávnému právnímu názoru krajského soudu, který spočíval v nesprávném výkladu slovního spojení „*nemá dostatečné prostředky*“. Tuto námitku shledal Nejvyšší správní soud důvodnou.

Řízení ve správním soudnictví je ovládáno dispoziční zásadou a svázáno relativně krátkými lhůtami, kterými je navrhovatel omezen při uplatňování svého návrhu u soudu. S podáním návrhu je spojena poplatková povinnost.

Podle § 4 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, jde-li o poplatek za řízení, vzniká poplatková povinnost a) podáním žaloby nebo jiného návrhu na zahájení řízení (dále jen "návrh na zahájení řízení"), b) podáním odvolání, c) podáním dovolání, d) podáním kasační stížnosti, e) ve vyrovnacím řízení uložením povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti s rozhodnutím, jímž soud prohlásí vyrovnání za skončené, f) schválením smíru ve smírčím řízení, g) uložením povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti s rozhodnutím soudu o návrhu na nařízení předběžného opatření, h) v ostatních případech uložením povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti s rozhodnutím soudu o věci samé. Podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.

Navrhovatel tedy není povinen zaplatit soudní poplatek již při podání návrhu, nicméně soud není oprávněn činit v řízení žádné úkony, nebyl-li soudní poplatek zaplacen (je-li poplatková povinnost dána), proto bezprostředně po obdržení návrhu musí navrhovatele vyzvat k zaplacení soudního poplatku. K tomu navrhovateli stanovuje lhůtu zpravidla nikoliv delší dvou týdnů, často pouze lhůtu třídní.

S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že při posuzování toho, zda navrhovatel má či nemá dostatečné prostředky, je nutné zohlednit nejen majetkové poměry navrhovatele, ale rovněž likviditu a prodejnost jednotlivých majetkových hodnot, které účastník vlastní a jejichž prodejem může získat prostředky k úhradě soudního poplatku.

Stěžovatel správně odlišil své finanční příjmy, o jejichž likviditě nelze pochybovat, od nemovitostí, jejichž hodnota může být převedena do formy peněžních prostředků často jen s velkými obtížemi a po dlouhém hledání kupce, což snižuje pravděpodobnost,

že navrhovatel stihne zaplatit soudní poplatek ve lhůtě, tj. dříve než soud pro nezaplacení soudního poplatku řízení zastaví. Stěžovatel navíc v doplnění kasační stížnosti konstatoval, že nenašel nikoho, kdo by si byl ochoten pozemky v jeho vlastnictví pronajmout nebo koupit.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu je nezbytné zohlednit již zmíněnou nižší likviditu nemovitostí, kterými přímo soudní poplatek zaplatit nelze. Krajský soud při posuzování majetkových poměrů stěžovatele pochybil, neboť pouze uvedl, jaké nemovitosti stěžovatel vlastní, aniž se zabýval jejich hodnotou či prodejností. Za této situace nemohl správně posoudit otázku, zda stěžovatel splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Vzhledem k náročnosti zjišťování hodnoty a likvidity nemovitostí ve vlastnictví stěžovatele je Nejvyšší správní soud toho názoru, že posouzení majetkových poměrů stěžovatele musí vycházet především z jeho příjmů.

Podle skutečností zjištěných ze soudního spisu je stěžovatel veden na úřadu práce, avšak z tohoto titulu nepobírá žádnou dávku, nárok stěžovatele na dávky péče o osobu blízkou zanikl a v lednu 2007 si stěžovatel požádal o příspěvky podle zákona o pomoci v hmotné nouzi, které však mohou dosáhnout maximálně úrovně životního minima a principiálně nemohou sloužit k úhradě nákladů soudních řízení, neboť mají pokrývat náklady na základní životní potřeby žadatele. Předpoklady pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků v plném rozsahu proto považuje Nejvyšší správní soud za splněné.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. byl prokázán, neboť napadené usnesení je nezákonné. Nejvyššímu správnímu soudu tedy nezbylo než usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2007, č. j. 44 Ca 62/2004 - 87, zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení, ve kterém krajský soud - vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu - osvobodí stěžovatele od druhé poloviny soudního poplatku z kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 4. 3. 2005, č. j. 44 Ca 62/2004 - 36.

V novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s.

Odměna soudem ustanovené zástupkyni stěžovatele Mgr. Petře Civínové, advokátce, byla stanovena za dva úkony právní služby ve výši 2100 Kč podle § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (převzetí a příprava zastoupení a písemné podání soudu týkající se věci samé podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) téže vyhlášky) a režijní paušál podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 300 Kč za každý úkon. Zástupkyni stěžovatele bude vyplacena částka ve výši 4800 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. července 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu

